

**Protestantse
Kerk**

**Met hart en ziel
vieren en verbinden**

Programma groothuisbezoek 2014

Inleiding

Ook dit jaar bieden we u een uitgewerkt programma aan voor een groothuisbezoek rond het jaarthema van de Protestantse Kerk in Nederland, 'Met hart en ziel vieren en verbinden'.

Het groothuisbezoek wordt georganiseerd vanuit de kerkelijke gemeente. De naam doet vermoeden dat er ook zoets is als een kleinhuishuisbezoek. Misschien wordt daarmee het gewone huisbezoek bedoeld zoals dat door ouderlingen wordt afgelegd bij de leden van de gemeente. Kenmerkend is dat het zich richt op de personen van één gezin ofwel één pastorale eenheid.

Een groothuisbezoek is een eenmalige ontmoetings- en gespreksavond/middag met ongeveer tien gemeenteleden. Op het groothuisbezoek ontmoeten mensen elkaar in informele sfeer. Die bijeenkomsten kunnen natuurlijk in de kerk gehouden worden, maar meestal is de woning van een van de gemeenteleden de plaats van handeling. Je zou het daarom ook wel 'huiskamergesprek' kunnen noemen. Mensen gaan met elkaar in gesprek rond een thema en delen met elkaar iets van hun leven, hun gedachten, hun ervaringen en hun geloof. De ervaring leert dat dit verdiepend werkt en iets kan toevoegen aan de band die mensen met elkaar hebben.

Groothuisbezoek haakt aan bij drie belangrijke elementen van gemeentezijn: ontmoeting, bezinning en pastoraat.

- Bij ontmoeting denken we aan de ontmoeting tussen mensen, tussen leden van de gemeente, maar ook aan de ontmoeting tussen God en mensen. In het gesprek met de ander ontdekt u wellicht iets van de Ander (met een hoofdletter A).
- Bezinning is een belangrijk onderdeel omdat we in een groothuisbezoek verder willen komen dan een gesprek over koetjes en kalfjes. Het gaat om het samen nadenken over zinvolle zaken, over vragen die te maken hebben met zingeving.
- Ook pastoraat is een element uit het groothuisbezoek. U bent bij elkaar als leden van één gemeente en wilt naar elkaar omzien. In het gesprek toont u belangstelling voor elkaar en heeft u de gelegenheid met elkaar in gesprek te gaan over de dingen die er werkelijk toe doen.

Juist het samenspel tussen die drie elementen maakt een groothuisbezoek ook tot meer dan een gewoon gesprek.

Binnen de Protestantse Kerk in Nederland is gekozen het thema 'Met hart en ziel – vieren en verbinden' centraal te stellen bij de start van het kerkelijk seizoen 2014-2015. Het jaarthema is ontleend aan de visienota 'De hartslag van het leven' van de Protestantse Kerk.

Uit de nota het volgende citaat: 'Jezus heeft gezegd: Waar twee of drie in Mijn naam bij elkaar zijn, ben Ik zelf in hun midden. Twee of drie zijn kennelijk al genoeg voor een kerk. (...) In plaats van twee of drie kunnen het er ook twintig of dertig zijn, tweehonderd of driehonderd. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Wezenlijk blijft dat de Heer in hun midden is.'

Op www.pkn.nl/startzondag wordt het thema nader uitgewerkt.

Tijdens een kerkdienst vieren we dat Jezus is ons midden is. Dat is wat ons verbindt. Dat is de kern van kerkzijn, in welke vorm dan ook! Een van die vormen kan het groothuisbezoek zijn. Ook daarin mag u zich verbonden weten met God en elkaar.

Inhoudsopgave

Aan de slag

Programma en tijden

Welkom, opening, inleiding op het thema

Gedeelte voor de pauze

1. Een lied dat mij raakt
2. De kerkdienst
3. Verbinding – bolletje wol/touw

Gedeelte na de pauze

1. Gesprek n.a.v. Lucas 15
2. Levenslijn
3. In de benen
4. Ganzenbord

Programma rond de levensparels

Liederen, teksten en gebeden

Lucas 15

Spelregels voor het huisbezoek

Tips voor de gespreksleiding

Aan de slag

Deze handreiking wil u behulpzaam zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van een groothuisbezoek. Daarbij hanteren we een aantal uitgangspunten:

- Een groothuisbezoek is een vorm waarin ontmoeting, bezinning en pastoraat bij elkaar komen. Dat vraagt ruimte voor onderling contact en een zinvol gesprek. Gezelligheid en inhoud gaan samen. Daar willen we de tijd voor nemen. Dit groothuisbezoekprogramma vraagt 100 – 120 minuten.
- Een groothuisbezoek verloopt veelal via een vast stramien: opening, korte vraag, pauze, lange vraag, sluiting. Dat stramien zullen we in deze brochure ook volgen. De korte vraag is bedoeld voor een kennismaking met elkaar en het thema. De lange vraag is gericht op verdieping.
- Er zijn vele mogelijkheden om met een thema aan de slag te gaan. Om het mogelijk te maken dat u een werkvorm kiest die het beste past bij uw gemeente en groep bieden we meerdere werkvormen aan. De keus is aan u!
- Een groothuisbezoek wint aan waarde als alle aanwezigen op een goede manier kunnen deelnemen aan het gesprek. Als we in zo'n gesprek een bepaalde diepgang nastreven legt dat beperkingen op aan de groepsgrootte. In de werkvormen in deze brochure gaan we uit van een groepsgrootte van 8 - 12 personen. Bij enkele werkvormen wordt aangegeven dat u in bepaalde gevallen een grote groep beter kunt opdelen in meerdere kleine groepen.

De opbouw

Hierna vindt u het raamwerk voor het programma voor groothuisbezoek. Alle onderdelen uit dat raamwerk, met uitzondering van de pauze, worden in de daaropvolgende pagina's verder uitwerkt.

Achtereenvolgens komt u tegen:

- Welkom, opening en inleiding op het thema.
- Het programma voor de pauze (de korte vraag) met drie mogelijke werkvormen.
- Het programma na de pauze (de lange vraag) met vier mogelijke werkvormen.
- Lieder, teksten en gebeden die u kunt gebruiken bij de opening en afsluiting van de bijeenkomst.
- Een paar bijlagen met kopieerbare materialen voor de werkvormen.

Bij de verschillende werkvormen wordt steeds nadere informatie gegeven over de werkwijze, de groepsofstelling, de eventueel benodigde materialen en de tijd. Deze informatie staat *cursief* gedrukt. We sluiten af met een aantal spelregels voor het groothuisbezoek en een aantal tips voor de gespreksleiding.

Totaalprogramma rond de levensparels

U vindt o.a. een totaalprogramma rond de levensparels. Aan de hand van dit programma kunt u in het groothuisbezoek ruimte scheppen voor een meditatieve beleving. Daardoor kunt u zich bewust worden van het innerlijke verlangen om in contact te komen met God en het goddelijke in uzelf. Dat verlangen/contact nodigt uit om met hart en ziel te vieren en te verbinden.

Het programma rond de levensparels kent een eigen en afwijkende tijdsplanning.

Programma en tijden

Het programma voor groothuisbezoek duurt, inclusief een korte koffiepauze, ongeveer één uur en drie kwartier.

Let wel: de tijdsindeling is maar een planning. Het halen van die planning is geen doel op zich. Het gaat erom dat goede gesprekken plaatsvinden. Als u daarvoor de tijdsplanning moet aanpassen is dat geen enkel probleem.

- 0 minuten : welkom, opening en inleiding op het thema
- 10 minuten : kennismaking met elkaar en met het thema van het groothuisbezoek
Maak een keuze uit drie werkvormen
- Een lied dat mij raakt
 - De kerkdienst
 - Verbinding – bolletje wol/touw
- 40 minuten : koffiepauze
- 50 minuten : deel 2 van de bijeenkomst
Maak een keuze uit vier werkvormen
- Gesprek n.a.v. Lucas 15
 - Levenslijn
 - In de benen
 - Ganzenbord
- 100 minuten : afsluiting
Hiervoor kunt u gebruikmaken van de liederen, teksten en gebeden aan het eind van dit groothuisbezoekprogramma

Welkom, opening en inleiding op het thema

werkwijze: *groepsgesprek*
groepsopstelling: *kring*
tijd: *maximaal 10 minuten*

Informatie voor de begeleiders

Elke bijeenkomst, dus ook een groothuisbezoek, heeft een begin. Het is goed dat begin duidelijk te markeren. Op dat moment begint het officiële programma en eindigen de kleine gesprekjes.

Het eerste programmaonderdeel van het groothuisbezoek heeft een vierledige bedoeling:

1. *welkom*
Gebruik hiervoor eigen woorden. Bedank ook alvast het gastgezin voor de gastvrijheid. Het risico is aanwezig dat u dit aan het einde van de avond vergeet.
2. *opening*
Het is een goede gewoonte in de kerk bijeenkomsten met God te beginnen. Dat kan in de vorm van bijvoorbeeld een gebed, het zingen van een lied of een bijbellezing. Kies een vorm en een tekst die past bij uzelf, bij de groep en bij de gemeente. Elders treft u liederen, teksten en gebeden die u kunt gebruiken. Natuurlijk kunt u ook een eigen tekst gebruiken.
3. *inleiding op het thema*
Dit jaar staat het thema 'Met hart en ziel – vieren en verbinden' centraal in de groothuisbezoeken. Daarmee sluiten we aan bij het thema dat door de Protestantse Kerk gekozen is voor de start van het seizoen 2014-2015. Het is goed om dat thema kort toe te lichten. Daarvoor kunt u gebruik maken van de uitleg in de inleiding.
4. *spelregels*
Om de bijeenkomst plezierig en zinvol te maken is het goed een paar spelregels met elkaar af te spreken. Aan het eind van deze handreiking staan de spelregels voor een groothuisbezoek. Het is niet nodig al deze regels voor te lezen. Vestig kort de aandacht op regel 1, 5 en 6. Dat zijn de belangrijkste!

Gedeelte voor de pauze

Kennismaking met elkaar en met het thema

werkwijze: *groepsgesprek*
groepsopstelling: *kring*
tijd: *maximaal 30 minuten*

Informatie voor de begeleiders

Na de opening start het groothuisbezoek met een kennismaking met elkaar. Via deze werkvorm leren de deelnemers elkaar kennen. Door aan de kennismaking een vraag te koppelen over 'Met hart en ziel – vieren en verbinden' leggen we de verbinding met het thema van het groothuisbezoek.

Het eerste onderdeel van het programma is ook bedoeld als een vorm om mensen aan elkaar en aan de groep te laten wennen. Niet iedereen vindt het gemakkelijk om in een groep zomaar iets te zeggen. Iedere deelnemer komt aan de beurt. Hij/zij bepaalt ook zelf hoeveel op dat moment verteld wordt. Hierdoor hopen we dat het spreekwoordelijke ijs gebroken wordt en ieder voldoende vrijheid en vertrouwen ervaart om straks in het tweede gedeelte voluit mee te doen.

Voor dit eerste programmaonderdeel geven we meerdere suggesties. Het is de bedoeling dat u daarvan één suggestie kiest en uitvoert.

In alle vormen gaat het om uitwisseling. Dat betekent dat ieder de ruimte krijgt om zijn/haar zegje te doen. Anderen kunnen daarna verhelderende vragen stellen. Discussie is niet toegestaan.

1. Een lied dat mij raakt ...

Iedere kerkdienst begint met een intochtslied. Bij de start van de viering verbinden we ons met God en elkaar door het zingen van een lied. Aansprekende voorbeelden zijn Psalm 89 en Psalm 98. In beide psalmen wordt Gods kracht en macht en de relatie die Hij wil aangaan met mensen bezongen. Maar ook op andere momenten wordt gezongen en geeft een lied uiting aan de verbondenheid van mensen. Op nationale feestdagen zingen we met elkaar het Wilhelmus. Bij sportwedstrijden zingen supporters van een team uit volle borst het clublied.

Veel mensen hebben een favoriet lied. Een lied dat je fluit als je op een zonnige dag door de weilanden fietst, een lied dat je steun geeft als het tegenzit, een lied dat je herinnert aan een fijn moment of een dierbaar iemand of een lied dat je bepaalt bij waar jij met hart en ziel in gelooft. Soms hebben die liederen een duidelijke link met het geloof. In andere gevallen lijkt dat verband veel minder voor de hand liggend.

Als introductie van deze werkvorm kunt u bovenstaande inleiding lezen.

Daarna stelt u de deelnemers de volgende vraag:

- *Wil je jezelf zo meteen kort voorstellen aan de groep door je naam te noemen en kun je een lied noemen dat je graag met hart en ziel zingt?
Kunt je ook uitleggen waarom je juist voor dit lied kiest?
Zegt dit lied ook iets over je geloof?*

Geef na het stellen van de vraag een paar minuten om over de vraag na te denken. Lees vervolgens nog een keer de vraag voor. Daarna mag ieder zijn/haar antwoord geven.

2. De kerkdienst

De eredienst is een wezenlijk onderdeel van het geloofsleven. We vieren de gemeenschap van de kerk met God, de gemeenschap met elkaar en herdenken de opstanding van Jezus.

Bij het begin van de dienst worden we begroet, we worden stil. Met een psalm voegen we ons in de traditie van Israël. Drempelgebed en smeekgebed geven stem aan de dingen die ons dwars zitten, we zeggen ze aan God. We zingen ons Gloria en beseffen voor Wie wij staan. Zo zingend en biddend groeit een verzameling individuen tot een gemeenschap voor Gods aangezicht. Het gebed van de zondag sluit dit voorbereidende deel af. Dan horen we naar de Schriften, waarin God tot ons spreekt. Wij antwoorden daarop met onze geloofsbelijdenis, ons lied, en met gaven en gebeden. De maaltijd van de Heer, waarin Hij zichzelf aan ons geeft in brood en wijn, maakt ons nog meer tot een gemeenschap in Christus.

Hierna maken we weer de overgang naar de wereld buiten, d.m.v. elementen als slotgebed en slotlied, wegzending en zegen.

De eredienst bestaat uit allemaal losse elementen die in een bepaalde volgorde samen een geheel vormen.

Als introductie van deze werkvorm kunt u bovenstaande inleiding lezen.

Daarna stelt u de deelnemers de volgende vraag:

- *Wil je jezelf zo meteen kort voorstellen aan de groep door je naam te noemen en te vertellen door welk onderdeel van de zondagse kerkdienst je het meest geraakt wordt? Misschien kun je ook in een paar zinnen aangeven waarom je juist voor dat onderdeel kiest.*

Geef de groep een paar minuten om over de vraag na te denken. Laat vervolgens ieder om beurten zijn/haar zegje doen. Daarbij mogen alleen verhelderende vragen gesteld worden, discussie is niet toegestaan.

3. Verbinding – bolletje wol/touw

In een gemeente zijn we allemaal met elkaar verbonden. Vaak zijn wij ons daar niet zo van bewust. Deze werkvorm is een speelse vorm om de verbinding tussen elkaar vorm te geven en tegelijkertijd met elkaar kennis te maken rondom het thema en elkaar.

U kunt dit inleiden met:

'Gemeentezijn is je verbonden weten in Gods naam.

Wij zijn verbonden met elkaar als broeders en zusters.

Mensen van verschillende generaties.

Mensen met verschillende achtergronden.
We hebben elkaar niet uitgekozen,
maar delen de verbinding met God en elkaar.
Vandaag delen we met elkaar ons geloof,
ons leven, onze idealen,
en leggen deze open voor elkaar en voor God neer.

We gaan staan om deze verbinding te ervaren. Ik noem mijn naam. Ook vertel ik hoe ik met deze gemeente verbonden ben en hoe ik dat ervaar. Dan gooi ik het bolletje naar iemand anders toe die verder gaat.'

U houdt het uiteinde van de wol/touw vast, het bolletje zelf gooit u naar iemand anders toe. Het bolletje rolt dus af. Deze persoon noemt ook zijn naam en vertelt hoe hij/zij met de gemeente verbonden is en hoe hij of zij dat ervaart. Daarna wordt het bolletje weer naar iemand anders gegooid. Maar het touw moet vastgehouden worden, alleen het bolletje gaat verder. Enzovoort. Er ontstaat zo een netwerk van verbindingen.
Als iedereen aan de beurt is geweest, zegt u:

'Kijk eens naar het touw, wij zijn allen met elkaar verbonden, allen verschillend en toch behorend bij onze gemeente. Met elkaar hebben wij een heel netwerk gevormd. Nu gaan we het touw teruggooien en het bolletje weer oprollen. De laatste gooit eerst terug naar de een na laatste. En bij het teruggooien vertelt degene die gooit wat hij of zij zou missen als deze gemeente er niet meer zou zijn.'

Zo komt iedereen aan de beurt en het bolletje wordt opgerold.

Gedeelte na de pauze

Informatie voor de begeleiders

Ook voor het programma na de pauze worden meerdere varianten aangeboden. De gespreksleider kan bij de voorbereiding van de bijeenkomst een keuze maken voor de vorm die hem/haar het beste ligt en die naar verwachting het beste aansluit bij de deelnemers aan het groothuisbezoek.

In alle aangeboden vormen staat het gesprek centraal. Net als in het deel voor de pauze gaat het ook nu weer om uitwisseling van gedachten, ervaringen en geloof. Om ieder de ruimte te geven een eigen inbreng te hebben, is het essentieel dat er een veilige sfeer in de groep is. Probeer als begeleider van het groothuisbezoek discussies dan ook te vermijden. Discussies hebben iets in zich van waarden. De ene mening wordt vergeleken met de andere mening. Daarbij kunnen sommige mensen zich onder druk gezet voelen.

1. Gesprek naar aanleiding van Lucas 15,1-10

werkwijze: groeps gesprek
nodig: voldoende kopietje van bijbeltekst in de bijlage
tijd: 50 minuten

In dit verhaal gaat het om de betrokkenheid van Jezus die zich met hart en ziel inzet voor mensen, de gemeenschap. Hij is met ontferming bewogen – geraakt zouden wij zeggen – bij het zien van mensen die geen helper hebben, die verloren lijken te zijn zoals het ene schaap uit de gelijkenis. Hij heeft er volop aandacht voor. De kwetsbare heeft een plek binnen de gemeenschap rond Jezus, en mag volop meedoen. Hij kijkt met zijn hart naar mensen. Zijn hart is vol van liefde voor God en liefde voor de naaste. Dat is het ritme van zijn hart zou je kunnen zeggen

Lees de tekst voor en ga met elkaar in gesprek aan de hand van de onderstaande vragen.

- Hoe voelt u zich verbonden met de gemeente?
Wanneer heeft u de verbinding het meeste ervaren of het meeste gemist? (Denk daarbij ook aan belangrijke momenten in uw leven.)
- Op welke momenten heeft u de verbinding met God het meeste ervaren?
- Heeft de verbinding met de gemeente voor u een link met de verbinding met God? Zo ja, hoe? Zo nee, mist u dat?
- Heeft geloof voor u ook een verbinding naar de kwetsbaren in de gemeente en in de samenleving? Zo nee, mist u dat? Zo ja, hoe dan?
- Jezus is in het verhaal met ontferming bewogen. Kent u dat gevoel in verbinding met (kwetsbare) anderen? Vertelt u daar eens over.

2. Levenslijn

werkwijze: groepjes van vier tot vijf personen
materiaal: voor iedereen een A4tje en een pen/stift
tijd: individueel 10 minuten, 40 minuten groeps gesprek

Deel de groep in kleine groepjes van maximaal vier personen. Ga samen aan de slag met de levenslijnen. Elk mens wordt bepaald door onder meer gezin, waar hij/zij is opgegroeid, de opleiding die hij/zij heeft genoten, het beroep dat hij/zij uitoefent of uitoefende, eventuele partner en kinderen en de invloed van kerk en geloven.

Iedereen krijgt eerst de tijd om individueel de tijdbalk in te vullen. Daarna vertelt ieder elkaar hun ervaringen (alleen delen wat je zelf wilt delen).

Op de tijdslijn zet iedereen: hoe heeft mijn geloof zich ontwikkeld en wie of wat zijn daar belangrijk in geweest? Welke verbindingen in mijn leven zijn (een periode) belangrijk of belangrijk geweest? Welke viermomenten zijn belangrijk of belangrijk geweest?

Deze momenten, namen, sleutelwoorden, kunnen aan de tijdsbalk gehangen worden. Hoogte- en dieptepunten kunnen zo benoemd worden. Daarna kan ieder delen wat hij of zij wil. (Niet alles hoeft gedeeld te worden!)

Teken een lijn op papier met daarbij leeftijden.

10 jaar 20 jaar 25 jaar 35 40 55 65 70>
(een andere indeling mag ook)

3. In de benen...

werkwijze: *groepsgesprek*

groepsgrootte: *maximaal vijftien deelnemers*

groepsopstelling: *staan in de vrije ruimte*

materiaal: *stellingen*

tijd: *maximaal 50 minuten*

N.B.: *omdat de deelnemers zich bij deze werkvorm regelmatig zullen verplaatsen is het aan te raden deze vorm alleen te gebruiken in een grote ruimte*

Spelbeschrijving

In de ruimte trekt u een denkbeeldige lijn, bijvoorbeeld van de voorzijde naar de achterzijde van de ruimte. Het ene uiteinde van de lijn staat voor het standpunt 'helemaal eens', het andere uiteinde staat voor het standpunt 'helemaal oneens'.

U vraagt alle deelnemers te gaan staan, leest een stelling voor en vraagt ieder een plaats op de denkbeeldige lijn in te nemen die overeenkomt met zijn/haar opvatting over de stelling. Sommigen zijn het helemaal eens met de stelling, anderen weten het niet zo goed en nemen een middenpositie in, enz. Het resultaat zal zijn dat na korte tijd verschillende groepjes ontstaan op een aantal punten op de denkbeeldige lijn.

U vraagt vervolgens de deelnemers om met hun medestanders uit te wisselen waarom men juist op deze plaats op de denkbeeldige lijn staat. Na een korte uitwisseling nodigt u één of enkele personen uit hun standpunt kort toe te lichten. Daarover kan een kort gesprek ontstaan met de deelnemers die een ander standpunt hebben gekozen.

Moedig de deelnemers aan vragen naar elkaar te stellen en nieuwsgierig te zijn, maar probeer discussies te voorkomen.

Vervolgens leest u een volgende stelling voor.

Stellingen

1. In mijn geloof zijn harmonieuze relaties met God, de ander en mijzelf erg belangrijk.
2. Geloven zonder de kerkelijke gemeente is voor mij bijna onmogelijk.
3. Het vieren van kerkelijke sacramenten als doop en avondmaal behoren tot de hoogtepunten in mijn geloofsleven.
4. De rituelen in onze kerk moeten gemoderniseerd worden zodat meer mensen zich daardoor echt geraakt voelen.
5. Ik voel me soms alleen in onze kerk.
6. Ik vind het moeilijk om in onze kerk echte gemeenschap te ervaren omdat de geloofsvisies van mensen soms zo verschillend zijn.
7. Waar mensen van verschillende religies in een land samen leven, kunnen ze ook samen vieren.
8. Ik heb in de kerkdienst het gevoel dat ik werkelijk persoonlijk wordt aangesproken.
9. Ik zou over de inhoud van mijn geloof meer willen delen met anderen.
10. Doordat ik mij verbonden voel met de gemeente, blijf ik in de kerk.
11. Het vieren in de kerk is voor mij het rustpunt in de week.
12. Het vieren van het leven doe ik vooral buiten de kerk.

4. Ganzenbord

<i>werkwijze:</i>	<i>groepsgesprek</i>
<i>groeps grootte:</i>	<i>maximaal zeven deelnemers (werk bij meer deelnemers in meer groepen)</i>
<i>groepsopstelling:</i>	<i>kring</i>
<i>materiaal:</i>	<i>onderstaande spelbeschrijving, speelbord (uit bestaand spel), 1 dobbelsteen, voor elke speler een pionnetje</i>
<i>tijd:</i>	<i>maximaal 50 minuten</i>

In deze werkvorm vertelt u elkaar over de betekenis van 'verbinden' in uw leven. We gebruiken het ganzenbordspel als een beeld voor de levensweg van een mens. De levensweg van het ganzenbordspel kent een aantal speciale velden: de put, de gevangenis, de herberg, enz. De levensweg van mensen kent vergelijkbare velden: gebeurtenissen in het leven waarover persoonlijke verhalen zijn te vertellen en die je nooit vergeet.

Spelregels

- Spelers gooien om de beurt.
- Na de eerste worp vertelt ieder iets als hij/zij vertrekt vanaf veld 1.
- Als u op een nummer met een afbeelding komt, beantwoordt u de betreffende vraag (zie onder). Deze vraag wordt alleen beantwoord door de persoon die zojuist zijn speelpion op het betreffende nummer heeft geplaatst.
- Bij sommige vragen staat *allen* vermeld. In die gevallen is het de bedoeling dat u in de groep over de vraag doorpraat.
- U mag degene die een vraag beantwoordt heeft om verduidelijking vragen en informeren hoe het vertelde is ervaren. Maar: het gaat om uitwisseling, niet om discussie!
- Er kan op meer momenten een (kort) gesprek ontstaan naar aanleiding van een inbreng van een van de deelnemers. Dat is prima, maar bewaak met elkaar dat u niet te veel uitweidt.

- Als u op een vakje met een gans komt, mag u hetzelfde aantal ogen nog een keer doorlopen.
- Als iedereen vakje 63 heeft bereikt, kunt u de nog niet behandelde vragen bespreken.

Speelvragen

- **1 Start**

Vertel iets over de start van uw leven (bijvoorbeeld over geboorte, gezinssamenstelling, broers, zussen e.d.).

- **6 Brug**

Een brug is een verbinding tussen twee oevers. Met wie voelt u zich op dit moment in uw leven sterk verbonden? Wilt u daar iets meer over vertellen?

- **19 Herberg**

Op welk moment in uw leven heeft u een 'herberg' ervaren? Hebben uw geloof en de kerk daarbij ook een rol gespeeld? Welke rol?

allen: Prof. Jan Hendriks heeft een aantal boeken geschreven over de kerkelijke gemeente als herberg. In een herberg kunnen mensen op adem komen, zijn mensen elkaar tot steun en zijn de bezoekers zowel gast als gastheer/gastvrouw. Hoe kunt u als (leden van de) kerkelijke gemeenschap een herberg zijn voor de mensen in uw woonplaats?

- **31 Put**

Kunt en wilt u in de groep een 'putsituatie' delen? Hoe bent met deze situatie omgegaan? Wie of wat heeft u daarbij geholpen? Op welke manier is een verbinding met een ander daarbij belangrijk geweest?

allen: Ontmoet u wel eens mensen die in de put zitten? Hoe gaat u daarmee om?

- **42 Doolhof**

Ieder leven kent zijn eigen ups en downs. Soms gaat het voorspoedig, maar er kunnen ook situaties voorkomen dat mensen dwalen en het zicht op een goede toekomst kwijt zijn. Wie of wat is in uw leven de rode draad die u behulpzaam is op momenten dat u de weg dreigt kwijt te raken? Wilt u daarover vertellen?

allen: Op welke manier kunt u voor elkaar een richtingwijzer naar liefde en geborgenheid zijn?

- **52 Gevangenis**

Heeft u wel eens meegemaakt dat iemand (misschien wel uzelf) zich erg alleen voelde en gevangen zat in een eigen wereld? Hoe bent u hiermee omgegaan? Wie of wat heeft u geholpen bevrijd te worden?

- **58 Dood**

Relaties en verbintenissen met anderen zijn belangrijk in het leven. Heeft u weleens ervaren dat een vriendschappelijke relatie, of zelf een liefdesrelatie, plotseling ophoudt? Hoe heeft u dat ervaren? Welke gevoelens kwamen er toen bij u op? En welke rol speelt uw geloof daar dan bij?

- **63 Toekomst**

De toekomst ligt open. Wat hoopt en verwacht u voor uw verdere leven? Wie of wat is u daarbij het meest dierbaar?

Programma rond de levensparels

Aan de hand van dit programma kunt u in het groothuisbezoek ruimte scheppen voor een meditatieve beleving. Daardoor kunt u zich bewust worden van het innerlijke verlangen om in contact te komen met God en het goddelijke wat in uzelf zit. Dat verlangen/contact nodigt uit om met hart en ziel te vieren en te verbinden.

Het programma rond de levensparels kent een afwijkende tijdsplanning.

De levensparels zijn een fairtrade armbandje, ontwikkeld door de evangelisch-lutherse bisschop Lannebö uit Zweden. Tijdens een oponthoud op een Grieks Eiland zag hij Grieks-Orthodoxe christenen bidden met een gebedsketting. Hij wilde ook zoiets ontwikkelen om met zijn gemeenteleden (oud en jong) in gesprek te gaan over de kernbegrippen van het christelijk geloof. Het moest draagbaar zijn, en zo kwam hij op 18 levensparels als armbandje. Alle parels hebben een eigen betekenis. Ieder die ze gebruikt, voegt daar weer nieuwe betekenis aan toe. Te gebruiken voor bezinning, om te bidden, te vieren, stil te staan en in beweging te komen.

<i>werkwijze:</i>	<i>een meditatieve beleving met behulp van de levensparels</i>
<i>groepsomvang:</i>	<i>maximaal 12 deelnemers (werk bij meer deelnemers in meer groepen)</i>
<i>groepsopstelling:</i>	<i>kring</i>
<i>materiaal:</i>	<i>voor iedere deelnemer de info betreffende de Levensparels (werkblad 1) pen en papier</i>
<i>tijd:</i>	<i>120 minuten</i>
<i>tip:</i>	<i>bestel als illustratie enkele armbandjes in de webwinkel van de Protestantse Kerk, www.pkn.nl/webwinkel</i>

Introductie

Stilte is de zendtijd van de Heilige Geest

Een goed middel tegen de haastcultuur is de dag te beginnen met een moment van rust. Ons leven is gewikkeld in vele verbanden. Hoe houden we ons de verdeeldheid van het lijf als we met tien dingen tegelijk bezig moeten zijn? In de stilte van het horen naar God en het spreken met God vinden we een oriëntatiekader. Geloven is luisterend leven met het woord van God.

[Citaat uit een overdenking van Barend Wallet in het boekje *Opeengaan*, 'vijftig mogelijkheden om je open te stellen', te verkrijgen in de webwinkel van de Protestantse Kerk, www.pkn.nl/webwinkel.]

Mediteren met de Levensparels

Wanneer voelen, denken en doen in balans zijn kunnen we een evenwichtig leven leiden. Van oorsprong zijn de acties **denken** (theologische beschouwingen) en **doen** (werkgroepen, vergaderingen enz.) oververtegenwoordigd binnen de geloofsbeleving en binnen het kerk zijn. **Voelen** komt vaak niet zo goed aan bod.

In de huidige maatschappij is er, zowel binnen als buiten de kerk, een enorme vraag naar spiritueel bewust worden. Daarbij horen vragen als: Wie ben ik? Wat is het doel van mijn leven? Welke rol/missie heb ik in het leven? Hoe kan ik vanuit mijn missie leven? Wanneer ik vanuit mijn missie kan leven, welke invloed heeft dat op de keuzes die ik maak in mijn dagelijks bestaan?

Stilte is een hulpmiddel om in contact te komen met de antwoorden op deze fundamentele vragen. In de stilte kun contact ervaren met God en met het goddelijke in jezelf. Vandaaruit kun je weer verder met doen en denken, met hart en ziel.

Dit programma heeft een begeleider nodig die de deelnemers door het programma leidt.

Programma

20:00-20:05

Welkom

Leg kort uit wat de levensparels zijn (werkblad 1).

Vanavond maakt u kennis met de stilteparel. Stilte is een hulpmiddel om in contact te komen met de antwoorden op fundamentele vragen (zoals genoemd bij de introductie).

20:05-20:15

Kennismaking

Vraag de deelnemers zich kort voor te stellen en te reageren op onderstaande vragen.

- Wat betekent stilte voor u?
- Waar ervaart u dat of is er iets dat het tegenhoudt?
- Kost het u moeite om een stille plek te vinden/te creëren?

20:15-20:25

Stilte oefenen

Stil worden is niet zo makkelijk. Vraag aan de deelnemers wie al ervaring heeft met mediteren, laat ze eventueel kort (in één of twee zinnen) zeggen waarom ze mediteren. In de stilte kun je God ontmoeten en je met Hem verbinden. Om stil zijn te oefenen en te ervaren starten we met een korte meditatieoefening (werkblad 2).

20:25-20:45

Associatie

Per twee of drie deelnemers gaan we nadenken/associëren over de stilteparel aan de hand van onderstaande vragen, en wat bovenkomt opschrijven, alles is goed.

- Jezus zoekt regelmatig de stilte op (Marcus 1:35, Marcus 11:17, Matteüs 14:13, Matteüs 26:39,40,42,44,). Waarom zou Hij dat doen?
- Op welke manieren zoekt u de stilte? Op wat voor manier zou u de stilte een plek kunnen geven in uw dagelijks leven? Hoe vindt u er tijd voor in het drukke leven van alledag?

- Bij de stilteparel wordt je uitgenodigd om de stilte op je in te laten werken om zo het contact met God te ervaren. Op welke manier ervaart u het contact met God? Heeft stilte daarin ook een rol ?

20:45-20:55

Plenair uitwisselen

Maak een kort rondje waarbij ieder groepje de meest belangrijke dingen/ontdekkingen noemt.

20:55-21:05

Pauze

Na de pauze kunt u het gesprek plenair houden. Wanneer de groep te groot is, kunt u de mensen in groepjes verdelen. Houd er dan wel rekening mee dat u voldoende tijd overhoudt om aan het eind plenair te horen van elkaar wat de belangrijkste dingen zijn die men heeft besproken en opgeschreven.

21:05-21:45

Groepsgesprek

In de stilte kun je God ervaren en in contact komen met het goddelijke in jezelf. Voor het groepsgesprek kunnen onderstaande vragen leidraad zijn.

- Hoe heb je de stilte ervaren?
- Heb je inzichten gekregen tijdens de stilte en zo ja, wil je die delen?
- Op welke manier(en) zou stilte je kunnen helpen om God te ervaren?
- Bisschop Lannebö zegt dat we leven in een tijd waar veel mensen behoefte hebben aan spirituele verdieping. Leeft bij jou behoefte aan spirituele verdieping, en op welke manier wil je hier vorm aan geven?
- Wat is voor jou spirituele verdieping? Heb je daar de kerk als gemeenschap bij nodig?
- Een eeuwenoude hulpbron tegen de haastcultuur is de dag te beginnen met een moment van stilte. Heb je ideeën op welke wijze de kerk als gemeenschap kan ondersteunen bij het oefenen van stilte?
- Is er op dit moment in de liturgie voldoende ruimte voor stilte? Zo ja op welke manier? Zo nee, heb je voorstellen/ideeën?

21:45-21:55

Samenvatten

We gaan oefenen in stilte.

Er gaat in drie rondes een stuk papier langs alle deelnemers in de kring. Iedereen mag hier in elke ronde een woord opschrijven dat weergeeft hoe hij/zij de avond ervaren heeft. De laatste persoon leest de tekst voor.

21:55-22:00

Lees de zegenwens onderaan werkblad 1 voor.

werkblad 1

Uitleg Levensparels

De levensparels zijn achttien parels aan een fairtrade armbandje, ontwikkeld door de evangelisch-lutherse bisschop Lannebö uit Zweden die Grieks-orthodoxe christenen zag bidden met een gebedsketting en zelf ook zo iets wilde ontwikkelen om met zijn gemeenteleden in gesprek te gaan over de kernbegrippen van het christelijk geloof. Hij bedacht het armbandje met de achttien levensparels. Alle parels hebben een eigen betekenis. Ieder die ze gebruikt, voegt weer een nieuwe betekenis toe.

1. De Godsparel

Er is een Levensbron: begin en einde van het leven die alles bij elkaar houdt, iets/iemand die de oorsprong en de bestemming is, die altijd bij ons is en over ons waakt.

2. De eerste Stilteparel

We leven in een wereld van snelheid, drukte, 24-uurs bereikbaarheid, beweging en lawaai. In stilte vind je rust. Kom tot rust, sluit je ogen, hoor wat in je is, hoor wat God je te zeggen heeft.

3. De Ik-parel

De Ik-parel helpt ons naar binnen te keren als de buitenwereld in duigen valt. Een korrel zand kan een parel worden. God laat ons zien dat in ieder mens omgekeerde mogelijkheden zitten. Je bent goed zoals je bent (waardevol). Met je sterke kant en met je zwakke kant ben je waardevol.

4. De Doopparel

De doop is een geschenk van God en symboliseert nieuw leven. We krijgen de kracht om iedere dag opnieuw te beginnen, zoals water blijft stromen!

5. De tweede Stilteparel

Je hebt stilte nodig! Kom tot rust, sluit je ogen, hoor wat in je is, hoor wat God je te zeggen heeft.

6. De Woestijnparel

Plek van ontbering, leeg, geen wens, geen verlangen, niemand om mee te praten. De woestijn helpt ons het belangrijke van het nutteloze te scheiden.

Wat hebt u nodig om wakker te worden en te gaan leven in geloof, hoop en liefde?

7. De derde Stilteparel

Je hebt stilte nodig! Kom tot rust, sluit je ogen, hoor wat in je is, hoor wat God je te zeggen heeft.

8. De Kalmteparel

De blauwe parel van de kalmte en ontspanning. Wat kun je weglaten in je drukke leven zodat je rust en kalmte kunt ervaren? Geniet van deze rustplaats, ontspan je. Het leven is goed zoals het gaat.

9. De vierde Stilteparel

Je hebt stilte nodig! Kom tot rust, sluit je ogen, hoor wat in je is, hoor wat God je te zeggen heeft.

10. De eerste Liefdesparel

God schenkt ons Liefde en Hij is Liefde. Neem waar en vertrouw, zet je ervoor open. De eerste parel gaat over de liefde die je mag ontvangen van God.

11. De tweede Liefdesparel

De Liefde is het grootste Geschenk. Je mag ook liefde doorgeven. Je bent als een steen die door de zon van Gods liefde wordt verwarmd.

12. De eerste Geheimparel

Welk geheim heb jij in jezelf opgeborgen? Ieder mens heeft geheimen waarover je niet met een ander kunt of wilt praten. Het kunnen dromen of wensen zijn, gedachten of gebeden. Schrijf je droom of wens op in je boekje. Bij het benoemen van de droom of wens breng je de vervulling dichterbij.

13. De tweede Geheimparel

Via deze Geheimparel word je uitgenodigd in stilte te bidden en je geheim bij God neer te leggen.

14. De derde Geheimparel

Ieder mens is een geheim. Vaak begrijpen we onszelf niet. Vraag God of je jezelf mag gaan begrijpen. Dat kan via bidden, mediteren of door het schrijven van een brief. Voor God hoef je je niet te verstoppen. Je kunt laten zien wie je bent en wat je voelt. God neemt je zoals je bent!

15. De Nachtparel

Angst, Nood, en Vertwijfeling. Je hebt zeker ook donkere momenten in je leven gehad. Waar is God? Waarom is er leed en nood? Waarom moeten we sterven? Het geloof geeft geen garantie dat er geen angst en nood meer zal zijn. Je wordt bij angst en nood wel gedragen, ondersteund door God.

16. De vijfde Stilteparel

Je hebt Stilte nodig! Kom tot rust, sluit je ogen, hoor wat in je is, hoor wat God je te zeggen heeft.

17. De Opstandingsparel

De nacht is voorbij. De Opstandingsparel geeft je hoop en moed. De Opstandingsparel zegt: 'Het is toch mogelijk.' Na de nacht begint weer een nieuw leven. Stop niet daarop te hopen en daarnaar uit te kijken. Vraag God om hoop, vernieuwing en verandering.

18. De zesde Stilteparel

Waar word je stil van?

1. De Godsparel

De kring sluit zich. Je bent weer terug bij de Godsparel. God is het begin en het einde. God is met jou op weg, Hij is de Bron waar je steeds weer nieuwe kracht uit mag halen. God zegent jouw leven!

Achtergrondinformatie kunt u vinden op de website www.levensparels.info die eind mei begin juni in de lucht zal zijn.

De levensparels zijn te bestellen in de webshop van de Protestantse Kerk, www.pkn.nl/webwinkel.

ZEGENWENS

Moge de weg jou tegemoet komen.

Moge de wind altijd in je rug blazen.

Moge de zon je gezicht warm strelen.

Moge een zachte regen op de velden vallen.

En tot we elkaar opnieuw ontmoeten.

Moge God jou bewaren in de palm van zijn hand.

werkblad 2

Mediteren

Door meditatie kom je tot innerlijke stilte. Soms kom je je eigen onrust in jezelf tegen. Door mediteren kun je beter ontspannen en daardoor rustiger met jezelf en daardoor ook met anderen omgaan. Innerlijk stil worden is niet makkelijk, er komt altijd wel een gedachte/gevoel op. Doe geen moeite om deze te bestrijden, laat toe wat komt en stuur de gedachten weer weg. Geef er geen oordeel aan.

In veel bladen lees je over *mindfulness* wat zoiets betekent als met aandacht leven. Dat is precies wat je met mediteren kunt leren. Met aandacht eten, werken, plezier maken. Je bewust worden van wat in en om je heen gaande is. In de Bijbel komen we op verschillende plaatsen ook vormen van meditatie tegen. Salomo stelt zichzelf de vraag: wat geeft werkelijk voldoening in het leven? Hij begint in hoofdstuk 2 van Prediker met een zoektocht daarnaar. In de evangeliën wordt meermalen beschreven dat Jezus de stilte zoekt.

Deze oefening heeft een begeleider nodig die de deelnemers erdoorheen leidt.

Oefening in een groep

De deelnemers mogen hun ogen dicht doen (maar dat hoeft niet). Sommige mensen vinden het prettig om hun schoenen uit te doen.

De voeten staan plat op de grond.

Wacht totdat iedereen rustig in zijn/haar stoel zit. Lees heel rustig de schuingedrukte tekst onder 'voorbereiding'. Na iedere zin houd je even één of twee tellen pauze. (Oefen even als u geen ervaring hebt met rustig lezen.)

Vorbereiding

Ga in een gemakkelijke houding zitten op een stoel.

Probeer zo recht mogelijk te zitten.

Zet je voeten plat op de grond.

Neem de tijd om je bewust te worden van je lichaam.

Heb je goede ondersteuning in je rug?

Rusten je voeten goed op de grond?

Heb je ergens kramp of jeuk?

Scan in gedachten even langs je hele lichaam.

Je begint bij je voeten, langs je enkels, je onderbenen, je bovenbenen, je buik, je rug, je schouders, je hals en tot slot je gezicht. Wees je bewust van je spanning en probeer die los te laten.

Span je spieren even aan en laat weer los.

Nu gaan we onze aandacht richten op onze ademhaling.

Adem rustig in en adem rustig weer uit. De adem vormt de verbinding tussen binnen en buiten, tussen je innerlijk en je omgeving.

Leg een hand op je buik en voel bij de inademing hoe je buik naar beneden gaat en bij de uitademing hoe je buik je hand probeert weg te duwen.

Is je adem oppervlakkig of gaat het diep?

Adem rustig in en uit, in je eigen tempo. Na iedere uitademing kun je een tel rust nemen.

Ademen doe je altijd. Door je innerlijk te richten op je ademhaling ben je in staat, iedere keer wanneer een gedacht opkomt, je focus weer te leggen bij je ademhaling. Iedere keer wanneer je voelt dat er iets bovenkomt, keer je terug naar je ademhaling.

Je kunt je hierbij concentreren op je buik: bij iedere inademing gaat je buik omhoog, bij elke uitademing omlaag. Je kunt dat controleren door je hand op je buik te laten liggen.

Voor deze hele oefening is tien minuten uitgetrokken – het gaat om een ervaring. Thuis kan men het langer oefenen.

Liederen, teksten en gebeden

Een aantal suggesties voor de opening en afsluiting van het groothuisbezoek.

Kijk ook op de website van de startzondag voor andere teksten: www.pkn.nl/startzondag.

Liederen

- Ik zal zolang ik leef bezingen in mijn lied
Psalm 89
- Zing een nieuw lied voor God de Here
Psalm 98
- Here Jezus, om uw woord
Nieuwe Liedboek 314
- Vlammen zijn er vele
Nieuwe liedboek 970
- Zolang wij ademen
Nieuwe Liedboek 657
- Ga met God
Nieuwe Liedboek 416

Tekst

Inaugurele rede Nelson Mandela

Onze diepste angst is niet dat we ontoereikend zijn.

Onze diepste angst is dat we buitenmate krachtig zijn.

Het is ons licht, niet onze duisternis die ons het meest bang maakt.

We vragen onszelf af: 'Wie ben ik om briljant, schitterend,
getalenteerd en legendarisch te zijn?'

Zowaar, wie ben je om dat niet te zijn?

Jij bent een kind van God. Jezelf klein maken dient de wereld niet.

Er is niets verlichts aan krimpen

zodat andere mensen om je heen zich niet onzeker gaan voelen.

We zijn geboren om de glorie van God die in ons is

tot uitdrukking te brengen.

Het is niet slechts in enkelen van ons aanwezig, maar in iedereen.

En als we ons eigen licht laten schitteren,

geven we onbewust toestemming aan andere mensen om net zo te zijn.

Terwijl we bevrijd worden van onze eigen angsten,

bevrijdt onze aanwezigheid automatisch de anderen.

(origineel van Marianne Williamson)

Gebeden

Wees hier aanwezig

Wees hier aanwezig
Licht dat leven geeft
aan mens en wereld.

Wees hier aanwezig
Stem die roept:
doe recht aan wie lijden en niet leven.

Wees hier aanwezig
Kracht tot bevrijding
voor wie niet gezien wordt.

Wees hier aanwezig
Vuur van verlangen
naar recht en vrede.

Wees hier aanwezig
Gij die genoemd wordt Licht, Stem, Kracht, Vuur,
dat worden mens – medemens – naaste.
Amen

(overgenomen uit *Medemens 3*, uitgave Kerk in Actie)

O God, maak ons tot mensen naar het beeld van uw Zoon

O God, maak ons tot mensen
naar het beeld van uw Zoon:
met ogen die niet alleen kijken
maar ook kunnen aanzien;
met oren die niet alleen kunnen horen
maar ook kunnen luisteren;
met een mond die niet alleen praat
maar ook kan spreken;
met een verstand dat niet alleen begrijpt
maar ook kan verstaan;
met een hart dan niet alleen klopt
maar ook bewogen kan zijn;
met handen die niet alleen grijpen
maar zich ook kunnen openen;
met voeten die niet alleen draven
maar ook tegemoet kunnen komen.
Want zo zijn wij gezegend
en elkaar tot zegen.

Amen

(overgenomen uit *Dienstboek* een proeve, schrift – maaltijd – gebed, pag. 1143)

Uw stem Heer hebben wij gehoord

Uw stem Heer hebben wij gehoord,
het wonder van uw heilig woord,
van Jezus die uw beeltenis
en die het hart der schriften is.

Zegen ons met verwondering
dat Hij het is, de vreemdeling
die met ons door de eeuwen ging –
blijf bij ons met uw zegening.

Heilige Geest, ontsteek het vuur,
de liefde van het eerste uur,
maak uw genade in ons groot,
een vreugde sterker dan de dood.

(Jaap Zijlstra, *Nieuwe Liedboek* 722)

Zegen

De Heer zij voor je
om je de weg te wijzen.
De Heer zij naast je
om je in de armen te sluiten
en je te beschermen tegen gevaar.
De Heer zij onder je
om je op te vangen als je dreigt te vallen.
De Heer zij in je
om je te troosten als je verdrietig bent.
De Heer zij om je heen,
als een beschermende muur
tegen mensen die je kwetsen.
De Heer zij boven je
om je te zegenen.
Zo zegene je God,
vandaag, morgen en tot in eeuwigheid.
Amen

(zegen van St. Patrick. Overgenomen uit *Rituelen bij sleutelmomenten*, uitgave Protestantse Kerk)

Blijf bij ons

Heer, blijf bij ons, want het is avond en de nacht zal komen.

Blijf bij ons en bij uw ganse kerk aan de avond van de dag,
aan de avond van het leven, aan de avond van de wereld.

Blijf bij ons met uw genade en goedheid,
met uw troost en zegen,
met uw woord en sacrament.

Blijf bij ons wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en van angst,
de nacht van de twijfel en de aanvechting,
de nacht van de strenge, bittere dood.

Blijf bij ons in leven en in sterven,
in tijd en eeuwigheid.

Amen

(Luthers avondgebed. Overgenomen uit *Rituelen bij sleutelmomenten*, uitgave Protestantse Kerk)

Lucas 15,1-10

De zorg om wat verloren is

1 Alle tollenaars en zondaars kwamen hem opzoeken om naar hem te luisteren. **2** Maar zowel de farizeeën als de schriftgeleerden zeiden morrend tegen elkaar: ‘Die man ontvangt zondaars en eet met hen.’ **3** Jezus vertelde hun toen deze gelijkenis: **4** ‘Als iemand van u honderd schapen heeft waarvan er één verloren is geraakt, laat hij dan niet de negenennegentig andere in de woestijn achter om naar het verdwaalde dier op zoek te gaan tot hij het gevonden heeft? **5** En als hij het gevonden heeft, legt hij het vol vreugde op zijn schouders **6** en gaat hij naar huis. Daar roept hij zijn vrienden en burenen bijeen en zegt tegen hen: “Deel in mijn vreugde, want ik heb het schaap gevonden dat verdwaald was.” **7** Ik zeg u: zo zal er in de hemel meer vreugde zijn over één zondaar die tot inkeer komt dan over negenennegentig rechtvaardigen die geen inkeer nodig hebben.

8 En als een vrouw tien drachmen heeft en er één verliest, steekt ze toch de lamp aan, veegt het hele huis schoon en zoekt ze alles af tot ze het muntstuk gevonden heeft? **9** En als ze het gevonden heeft, roept ze haar vriendinnen en burenen bijeen en zegt: “Deel in mijn vreugde, want ik heb de drachme gevonden die ik kwijt was.” **10** Zo, zeg ik u, heerst er ook vreugde onder de engelen van God over één zondaar die tot inkeer komt.’

Uit: De Nieuwe Bijbelvertaling

© 2004/2007 [Nederlands Bijbelgenootschap](#)

Spelregels voor het groothuisbezoek

1. Wat in deze bijeenkomst aan elkaar wordt verteld is vertrouwelijk en blijft binnen de groep.
2. We willen geloven zien als een werkwoord: werk in uitvoering. Geloven is als een weg die je zoekend met anderen gaat.
3. Twijfel mag geuit worden.
4. Het gaat niet om geloofswaarheden, maar om persoonlijk geloven. We geloven vaak met vallen en opstaan (zoals Gods volk in de woestijn).
5. We gaan respectvol met elkaar om. De (geloofs)beleving van de één is even belangrijk als die van de ander. Dat staat allemaal naast elkaar. Het vult elkaar misschien zelfs aan.
6. Om allemaal tot ons recht te kunnen komen gaan we met elkaar in gesprek. Dat is iets anders dan het houden van een monoloog. We proberen elkaar te begrijpen en vragen zo nodig om verduidelijking.
7. Geef elkaar de tijd. De één heeft meer tijd nodig om woorden te vinden dan de ander.
8. Vertel niet meer dan je zelf kwijt wilt. Als je een vraag niet wilt beantwoorden, zeg dan gewoon dat je er niet op in wilt gaan.
9. De gespreksleider is niet meer deskundig dan de kringleden.
10. Vragen sluiten altijd aan bij wat de verteller zegt. Het gaat dan om verduidelijking of uitbreiding van het geen al gezegd is.
11. We leggen elkaar geen woorden in de mond: bedoel je soms ...
12. Meer dan wijzen op spelregels maakt je eigen open houding naar de ander de sfeer en nodigt uit tot eenzelfde soort houding.
13. Als je merkt dat je wilt gaan discussiëren, dan buig je je reactie om naar een vraag om verduidelijking.

Tips voor de gespreksleiding

1. Bereid je goed voor op het groothuisbezoek.
2. Verdeel bij voorkeur de taken van gastvrouw/gastheer en gespreksleider over meerdere personen.
3. Het draaiboek dient als leidraad voor de avond. Neem ruimte als het nodig is. Het draaiboek is geen dictaat.
4. Laat allen zo gaan zitten dat ze elkaar kunnen zien.
5. Geef ieder de gelegenheid vrij en open te zijn of een mening te geven.
6. Verhalen en geschiedenissen van mensen zijn waardevol als ze met het onderwerp in verband kunnen worden gebracht. Probeer lange uitweidingen over 'zijpaden' te voorkomen.
7. Een gespreksleider geeft de aanzet tot een gesprek (geen eigen mening of visie naar voren brengen).
8. Stimuleer dat mensen op elkaar reageren. Dan ontstaat gesprek.
9. Vat het gesprek samen als een bepaald gedeelte wordt afgerond of als het nodig is de grote lijn weer even in beeld te brengen.
10. Aan het eind van het gesprek kunnen de belangrijkste zaken nog eens met elkaar naar voren worden gehaald. Heeft iedereen dat als belangrijk of waardevol ervaren? Deze zaken kunnen ook in een verslag over het groothuisbezoek meegenomen worden.
11. Het programma en de gespreksvragen zijn bedoeld om een gesprek op gang te brengen. Ze hoeven niet per se allemaal aan de orde te komen als in het gesprek alles toch aan bod komt.
12. Wees erop bedacht dat iedereen aan het woord komt: man en vrouw, oud en jong, stil en graag sprekend, rationeel en emotioneel.
13. Een nieuwe gespreksvraag kan soms een goede aanleiding zijn iemand die nog weinig of niets heeft gezegd als eerste om een reactie te vragen.
14. De ideale gespreksleider bestaat niet.